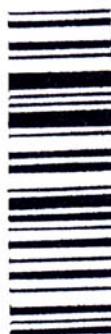

شماره داوطلب
نام خانوادگی و نام

خراسان رضوی
شهر

سروش اندیشه
مؤسسه فرهنگی هنری

کد آزمون : ۱۲۹۳

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می شود. جمهوری اسلامی ایران
امام خمینی (ره)
وزارت فرهنگ و ارشاد
اسلامی مؤسسه سروش
اندیشه حیات

پاسخنامه آزمون ترم یک

گروه آزمایشی علوم انسانی

۱۶ بهمن ماه ۱۴۰۴

نام و نام خانوادگی:			شماره داوطلبی:		
تعداد سوال: ۱۰۰ عدد			مدت پاسخگویی: ۱۱۰ دقیقه		
ردیف	مواد امتحانی	تعداد سوال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخگویی
۱	ریاضی	۱۵	۱	۱۵	۲۵ دقیقه
۲	ادبیات	۲۰	۱۶	۳۵	۲۰ دقیقه
۳	علوم اجتماعی	۱۰	۳۶	۴۵	۱۰ دقیقه
۴	روانشناسی	۱۰	۴۶	۵۵	۱۰ دقیقه
۵	عربی	۲۰	۵۶	۷۵	۲۰ دقیقه
۶	منطق و فلسفه	۱۰	۷۶	۸۵	۱۰ دقیقه
۷	تاریخ و جغرافیا	۱۵	۸۶	۱۰۰	۱۵ دقیقه

به دانش فزای و به یزدان گرای ، که او باد جان تورا رهنمای (فردوسی)

پاسخنامه تشریحی

۱ گزینه ۳ در گام پنجم اشتباه رخ داده است. چراکه طرفین تساوی را بر $x - ۴$ نمی‌توان تقسیم کرد؛ چون به‌ازای $x = ۴$ مخرج‌ها برابر صفر می‌شود و عبارت تعریف‌نشده است.

۲ گزینه ۴ گزاره شرطی در حالتی نادرست است که گزاره مقدم درست و گزاره تالی نادرست باشد.

پس $q \vee \sim p \equiv F$ و $r \equiv T$

گزاره فصلی در حالتی نادرست است که هر دو گزاره نادرست باشند؛ پس:

$$q \equiv F, \sim p \equiv F \Rightarrow p \equiv T$$

حال به بررسی گزینه‌ها می‌پردازیم و ارزش هر گزاره را مشخص می‌کنیم:

$$\text{گزینه ۱)} T \Rightarrow T \equiv T \quad \text{گزینه ۲)} T \Rightarrow T \equiv T$$

$$\text{گزینه ۳)} F \Rightarrow T \equiv T \quad \text{گزینه ۴)} T \Rightarrow F \equiv F$$

بنابراین گزینه ۴ درست است.

۳ گزینه ۳

دو گزاره p و q را به‌صورت زیر در نظر بگیرید:

تهران پایتخت ایران است: p

$$q : \sqrt{۵} = ۲$$

واضح است که p گزاره‌ای درست و q گزاره‌ای نادرست است و گزینه‌های ۱ تا ۴ به صورت‌های زیر هستند:

$$\text{گزاره الف: ترکیب عطفی است بنابراین نادرست است. } p \wedge q \overset{\text{د}}{\underset{\text{ن}}{\equiv}} F$$

$$\text{گزاره ب: ترکیب فصلی است بنابراین درست است. } p \vee q \overset{\text{د}}{\underset{\text{ن}}{\equiv}} T$$

$$\text{گزاره ج: گزاره شرطی است. } p \Rightarrow q \overset{\text{د}}{\underset{\text{ن}}{\equiv}} F$$

$$\text{گزاره د: گزاره شرطی است. } p \Rightarrow q \overset{\text{د}}{\underset{\text{ن}}{\equiv}} T$$

درسنامه سوال:

۱- ترکیب عطفی $p \wedge q$ و $(q \vee p)$ زمانی درست است که هر دو گزاره p و q درست باشند.

۲- ترکیب فصلی $p \vee q$ و $(p \wedge q)$ زمانی درست است که حداقل یکی از دو گزاره p یا q درست باشد.

۳- گزاره شرطی $p \Rightarrow q$ فقط زمانی نادرست است که p درست و q نادرست باشد.

نکته مهم: در گزاره‌های شرطی $p \Rightarrow q$ اگر بدانیم که p نادرست است، گزاره شرطی درست می‌باشد (چه q درست باشد چه نادرست)، به این حالت انتفاع مقدم گفته می‌شود، مثلاً گزاره زیر بنا بر انتفاع مقدم همواره درست است:

$$T \equiv \text{هر گزاره دلخواه} \Rightarrow ۵ = ۳ \quad \text{اگر} \quad \downarrow \quad \text{نادرست}$$

۴ گزینه ۱ $p \wedge q \sim p$ گزاره‌ای درست است و یک ترکیب عطفی زمانی درست است که هر دو گزاره آن درست باشند، یعنی $p \sim p$ درست و q درست می‌باشد، پس می‌توان گفت p نادرست و q درست است. حال گزاره $(q \Rightarrow r) \vee p$ را با r دلخواه بررسی می‌کنیم:

$$\text{حالت اول } r \text{ درست باشد: } p \vee \underbrace{(q \Rightarrow r)}_{\text{د}} \overset{\text{ن}}{\equiv} T$$

$$\text{حالت دوم } r \text{ نادرست باشد: } p \vee \underbrace{(q \Rightarrow r)}_{\text{ن}} \overset{\text{ن}}{\equiv} F$$

ملاحظه می‌شود که گزاره فوق با r هم‌ارزش است.

۵ گزینه ۳ می‌دانیم ترکیب فصلی دو گزاره تنها زمانی نادرست است که هر دو گزاره نادرست باشند، پس:

$$q \vee (\sim p \wedge q) \equiv F \rightarrow q \equiv F$$

حال داریم:

$$(\sim p \vee r) \wedge (\sim q \wedge p) \equiv (F \vee r) \wedge (T \wedge T) \equiv (r) \wedge T \equiv r$$

۶ گزینه ۳ جدول ارزش گذاری برای گزاره $(p \Leftrightarrow q) \wedge p$ به صورت زیر است:

p	q	$p \Rightarrow q$	$(p \Rightarrow q) \wedge p$
د	د	د	د
د	ن	ن	ن
ن	د	د	ن
ن	ن	د	ن

۷ گزینه ۱ در تابع همانی با نمایش زوج مرتبی در هر زوج مرتب مؤلفه اول و دوم با هم برابرند:

$$1 - 2a^2 = -1 \Rightarrow 2a^2 = 2 \Rightarrow a^2 = 1 \Rightarrow \begin{cases} a = 1 \\ a = -1 \end{cases}$$

در زوج مرتب دوم مقدار b را یکبار با جای گذاری $a = 1$ و یکبار با جای گذاری $a = -1$ به دست می آوریم:

$$\xrightarrow{a=1} (1 - 3b, 3 + b) \Rightarrow 1 - 3b = 3 + b \Rightarrow -4b = 2 \Rightarrow b = -\frac{1}{2}$$

در زوج مرتب سوم داریم:

$$\xrightarrow{a=-1} (1 - 3, 1 - 1) = (-2, 0) \Rightarrow \text{با همانی بودن } f \text{ تناقض دارد.}$$

پس $a = 1$ قابل قبول نیست.

$$\xrightarrow{a=-1} (1 - 3b, b - 1) \Rightarrow 1 - 3b = b - 1 \Rightarrow 4b = 2 \Rightarrow b = \frac{1}{2}$$

در زوج مرتب سوم داریم:

$$(-1 + 3, 1 - (-1)) = (2, 2) \checkmark$$

$$\Rightarrow b - a = \frac{1}{2} - (-1) = \frac{3}{2}$$

۸ گزینه ۴ چون تابع f تابع همانی است. پس $f(-2) = -2$ از طرفی تابع f و سهمی در این نقطه تقاطع دارند. پس:

$$\xrightarrow{(-2, 2)} -2 = a(-2)^2 + 3(-2) - 2$$

$$\Rightarrow -2 = 4a - 8 \Rightarrow 4a = 6 \Rightarrow a = \frac{3}{2}$$

$$x_s = \frac{-3}{2a} = \frac{-3}{2(\frac{3}{2})} = \frac{-3}{3} = -1$$

۹ گزینه ۲

می دانیم در نمایش پیکانی تابع ثابت همه اعضای مجموعه B با هم برابر هستند پس:

$$1) \frac{2a - 1}{a + 1} = -3 \xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} 2a - 1 = -3a - 3 \rightarrow 5a = -2 \rightarrow a = -\frac{2}{5}$$

$$2) 2b + 1 = -3 \rightarrow 2b = -4 \rightarrow b = -2 \rightarrow 5a - 4b = 5(-\frac{2}{5}) - 4(-2) = -2 + 8 = 6$$

۱۰ گزینه ۴

می دانیم در نمایش زوج مرتبی تابع ثابت همه مؤلفه های دوم زوج های مرتب با یکدیگر برابرند:

$$2m - 1 = 5 = 2m + n$$

$$\begin{cases} 1) 2m - 1 = 5 \rightarrow 2m = 6 \rightarrow m = 3 \\ 2) 2m + n = 5 \xrightarrow{m=3} 2(3) + n = 5 \rightarrow 6 + n = 5 \rightarrow n = -1 \end{cases} \rightarrow m - n = 3 - (-1) = 4$$

۱۱ گزینه ۳

طبق درسنامه سؤال ضرایب x^2 و x را برابر صفر قرار می‌دهیم:

$$c + 2 = 0 \rightarrow c = -2, \quad k - 1 = 0 \rightarrow k = 1$$

$$\rightarrow f(x) = -ck \xrightarrow[k=1]{c=-2} f(x) = 2 \xrightarrow{f \text{ ثابت}} \begin{cases} f(k) = 2 \\ f(c) = 2 \end{cases}$$

در نتیجه:

$$cf(k) - kf(c) = (-2)(2) - 1(2) = -4 - 2 = -6$$

۱۲

گزینه ۱ چون تابع ثابت f از نقطه $(-1, -\frac{1}{3})$ می‌گذرد پس ضابطه آن به صورت $f(x) = -1$ خواهد بود در نتیجه:

$$f(x) = 2a - 1 = -1 \rightarrow 2a - 1 = -1 \rightarrow 2a = 0 \rightarrow a = 0$$

۱۳ گزینه ۲

می‌دانیم که در تابع ثابت، مؤلفه‌های دوم باهم برابر هستند بنابراین:

$$f = \{(-1, \underline{a-2a}), (b-4, \underline{3}), (a+b, \underline{c})\}$$

$$c = 3, \quad a^2 - 2a = 3 \Rightarrow a^2 - 2a - 3 = 0 \Rightarrow (a-3)(a+1) = 0 \rightarrow a = 3 \in N, \quad a = -1 \notin N$$

حال در تابع به جای a مقدار ۳ و به جای c مقدار ۳ را جایگزین می‌کنیم.

$$f = \{(-1, 3), (b-4, 3), (3+b, 3)\}$$

حال با توجه به فرض مسئله که گفته تابع فوق دو عضوی است، اعضای دامنه را دو به دو باهم مساوی قرار می‌دهیم.

$$b-4 = -1 \Rightarrow b = 3 \in N \quad \text{یا} \quad 3+b = -1 \Rightarrow b = -4 \notin N$$

بنابراین:

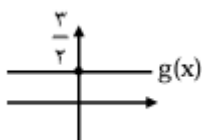
$$a + b + c = 3 + 3 + 3 = 9$$

۱۴

گزینه ۳ f تابعی همانی است پس $f(2) = 2$ و $f(1) = 1$ می‌باشد و چون g تابعی ثابت است و مقدار آن معلوم نیست، مقدار آن را k فرض می‌کنیم پس می‌توان نوشت:

$$\frac{3f(2) + g(f(1))}{g(4)} = 5 \rightarrow \frac{3(2) + g(1)}{g(4)} = 5 \rightarrow \frac{6+k}{k} = 5$$

$$\rightarrow 5k = 6+k \rightarrow 4k = 6 \rightarrow k = \frac{6}{4} = \frac{3}{2}$$

پس $g(x) = k = \frac{3}{2}$ است و عرض تمام نقاط آن $\frac{3}{2}$ بوده و به شکل زیر خواهد بود و از نقطه $(0, \frac{3}{2})$ می‌گذرد.

۱۵

گزینه ۲ می‌دانیم که فرم کلی ضابطه تابع ثابت به صورت $f(x) = c$ می‌باشد، بنابراین ضریب x در آن صفر است.

$$f(x) = (a-1)x + b \rightarrow a-1 = 0 \rightarrow a = 1, \quad f(x) = b$$

$$g(x) = (b+1)x - c \rightarrow b+1 = 0 \rightarrow b = -1, \quad g(x) = -c$$

از طرفی:

$$\frac{f}{g}(x) = 1 \rightarrow \frac{f(x)}{g(x)} = 1 \rightarrow \frac{b}{-c} = 1 \rightarrow \frac{-1}{-c} = 1 \rightarrow c = 1$$

بنابراین:

$$a + b + c = 1 + (-1) + 1 = 1$$

۱۶ گزینه ۴ موارد آورده شده در صورت سوال به ترتیب در گزینه «۴» آمده است.

۱۷ گزینه ۳

موارد و «ب و ج» نادرست‌اند:

ب) «طبقات ناصری» و «مرصادالعباد» در حوزه سادۀ نویسی قرار می‌گیرند و شیوۀ بیان «موش و گربه» طنز و تمثیل است.

توجه: «تاریخ و صاف» و «تاریخ جهانگشا» در حوزه پیچیدۀ نویسی قرار می‌گیرند.

ج) مقدمۀ کتاب «المعجم فی معاییر اشعار العجم» مصنوع است و «تذکرۀ دولتشاه» توسط دولتشاه سمرقندی نوشته شده است.

توجه: این تذکره به تشویق امیرعلیشیر نوایی نوشته شده است.

۱۸ گزینه ۲ آثار ادبی پهلوی به سبب اهمیتی که سنت شفاهی در ایران پیش از اسلام داشته، غالباً به کتابت درنیامده بود.

۱۹ گزینه ۲ نجم‌الدین رازی (معروف به نجم دایه): از منشیان و نویسندگان توانا و از عارفان وارسته قرن هفتم است. او کتاب «مرصادالعباد من المبدأ الی المعاد» را در بیان سلوک

دین و تربیت نفس انسانی نوشت.

خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی: از چهره‌های علمی و سیاسی در عصر ایلخانان به‌شمار می‌رود. وی وزیر مقتدر غازان‌خان و اولجایتو بود. مهم‌ترین کتاب او «جامع‌التواریخ» نام

دارد که به نثری عالمانه و پخته نوشته شده است.

سلیمان ساوجی: از شاعران قرن هشتم است که در غزل توجه خاصی به سعدی و مولوی داشته و دارای قصایدی نیز در سبک عراقی است. مثنوی «جمشید و خورشید» او به شیوۀ

داستان‌های نظامی سروده شده است.

عبید زاکانی: شاعر خوش‌ذوق و آگاهی است که نکته‌یابی و انتقادهای ظریف اجتماعی او معروف است. شاعری که ناملازمات اوضاع آشفته روزگار خود را بر نمی‌تافت و تزویر و

ریاکاری حاکمان را در آثارش به تصویر می‌کشید.

۲۰ گزینه ۳ بیت گزینه سوم با توجه به فراوانی نشانه‌های زبانی کهن (وجود همی - فگند به جای فکند - وجود مَر - وجود وُرا به جای او را) متعلق به سبک خراسانی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) پرداختن به مفهوم «برتری عشق نسبت به عقل» که متعلق به سبک عراقی است.

۲) پرداختن به مفهوم «زهد ریایی» که متعلق به سبک عراقی است.

۴) پرداختن به مفهوم «قضا و قدر و تقدیر» که متعلق به سبک عراقی است.

۲۱ گزینه ۲

گزینه ۲ با اینکه قلمرو فکری مرتبط با سبک عراقی دارد (باور قضا و قدر و تقدیر) ولی فاقد نشانه‌های قلمرو ادبی این سبک است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) وجود تخلص (حضور نام فخرالدین عراقی از شاعران دوره عراقی) در بیت که از نشانه‌های قلمرو ادبی سبک عراقی است.

۳) توجه به بیان و بدیع و فراوانی آرایه‌های ادبی (مخصوصاً استعاره، تشبیه، مجاز و کنایه)، از نشانه‌های قلمرو ادبی سبک عراقی است.

۴) وجود تخلص (حضور نام سلیمان ساوجی)

۲۲ گزینه ۲ روی آوردن به ظاهرسازی و تصنع و آوردن استعاره‌های دور از ذهن، از ویژگی‌های قلمرو ادبی نثر سبک عراقی است.

۲۳ گزینه ۲ پایه‌های آوایی بیت صورت سؤال به شکل « $-U/-U/-U/-U$ » است.

فَ	رو	غی	گَ	زَت	هس	ت	ظل	مَت	شَ	وَد
ک	ما	لی	ک	زَت	هس	ت	نُق	صان	کُ	نَند
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-
رکن اول			رکن دوم			رکن سوم			رکن چهارم	

درست‌نامه سوال:

۲۴ گزینه ۴ شکل صحیح گزینه «۴»:

سر	نَ	هـ	دی	م	بر	پا	یَ	تَز	دَس	تِ	دل
-	U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-

۲۵ گزینه ۳

شَ	هی	د	م	تُ	ءَم	سِ	ای	نَ	کر	دِ	زِ	لَع	لَت
چَش			بو			U	-	U	-	U	U	-	-
U	U	-	U	U	-	U		U					

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱-

رَ	هی	پِ	تِ	عُ	بَ	چ	اِل	تِ	ت	کُ	نَم
مُش			ری			فا			U	U	-
U	-	-	U	U	-	U-U	-				

۲-

بِ	سَ	را	یِ	تُ	ای	و	سَ	هی	قَ	مَ	تِ	مَن
پا			سر			U	U	-	-	U	U	-
U	U	-	U	U	-							

۴-

ءَ	لا	کِ	دِ	مِ	بَ	پِ	یا	رِ	گُ	سا	رِ	مَن
مُز			زَد			عَم			U	-	U	-
U	-	-	U	U	-	U	-	U				

۲۶ گزینه ۱

آتش پری دز تی ش آت ام شب م گر ای کوه کن

-U - - - U - - - U - - - U - - -

از دس ت شی رین در دِ دل با فاع لاتن می کنی

هر چند وزن بیت «مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن» است اما جای خالی با رکن «فاعلاتن» پر می‌شود.

درسنامه سوال:

در چنین سؤالاتی باید با یکی از مصراع‌ها به وزن بیت پی ببرید و براساس تقطیع یا سماعی به بخش حذف شده پی ببرید و به این نکته توجه داشته باشید که بخش حذف شده حتماً نباید یکی از ارکان اصلی بیت باشد.

۲۷ گزینه ۳ وزن هر مصراع گزینه «۳» حاصل تکرار سه باره رکن «-U - -» به همراه رکن «-U» است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: وزن هر مصراع این بیت حاصل تکرار چهارباره رکن «-U - -» است.

گزینه «۲»: وزن هر مصراع این بیت حاصل تکرار چهارباره رکن «-U - -» است.

گزینه «۴»: وزن هر مصراع این بیت حاصل تکرار چهارباره رکن «-U - -» است.

۲۸ گزینه ۱ وزن گزینه ۱ «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن» است و در هر پایه آوایی باید هجاهایی بیاید که با رکن «فاعلاتن» هم‌وزن باشد. صورت درست مرزبندی پایه‌های

آوایی به‌صورت زیر است:

زر به کان می آورد لؤلؤ به عَمَّان می فرستد													
زر به کان می				لؤلؤ به عَمَّان				آورد لؤلؤ				می فرستد	
زَر	بَ	کان	می	آ	وَ	زَد	لؤلؤ	بَ	عُم	مان	می	فَ	رَس
-	-	U	-	-	U	-	-	-	U	-	-	U	-
فاعلاتن				فاعلاتن				فاعلاتن				فاعلاتن	

بررسی وزن مصراع سایر گزینه‌ها:

۲) مستفععلن مستفععلن مستفععلن مستفععلن

۳) مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن

۴) فعولن فعولن فعولن فعل

۲۹ گزینه ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «ابر» مجاز از آسمان / «چمن» مجاز از باغ

گزینه ۲: «دل‌ها» مجاز از وجود مردم / «زمین» مجاز از مردم

گزینه ۳: «زمین و زمان» مجاز از اهل زمین و زمان / «سنگ» مجاز از زمین / «ستاره» و «زهره» مجاز از آسمان

۳۰ گزینه ۴ بررسی تشبیه در ابیات:

در گزینه ۱: دو تشبیه در مصراع دوم وجود دارد که به دلیل وجود «ادات تشبیه» هر دو از نوع تشبیه گسترده محسوب می‌شوند.

در گزینه ۲: «او را باید همچون دیدن هلال ببینیم» تنها تشبیه موجود در این بیت است که از نوع گسترده است.

در گزینه ۳: دو تشبیه دیده می‌شود که هر دو از نوع تشبیه فشرده هستند. «بادیه عشق» اضافه تشبیهی و «شیر، روباه شود» تشبیه اسنادی است که هر دو تشبیه فشرده محسوب می‌شوند.

در گزینه ۴: این بیت هر دو نوع تشبیه را دارد؛ «دل چون آینه» تشبیه گسترده و «زنگ ظلام» تشبیه فشرده اضافی است.

۳۱ گزینه ۲ بررسی تعداد تشبیه در ابیات:

در گزینه ۱: «آب صافی دل» تشبیه است و در واقع دل به آب تشبیه شده است.

در گزینه ۲: «چشمه حکمت»، «لوح دل» و «نقش جهالت» هر سه اضافه تشبیهی می‌باشند.

در گزینه ۳: «دام زلف»، «دانه خال» و «مرغ دل» هر سه اضافه تشبیهی می‌باشند.

در گزینه ۴: «چشمه چشم»، «سرو قد»، «رشته جان» و «شمع رخ» هر چهار مورد اضافه تشبیهی می‌باشند.

۳۲ گزینه ۲ در بیت گزینه ۲ «نرگس» استعاره مصرحه از چشم است و از ارکان تشبیه نیست.

دقت داشته باشید زمانی تشبیه برقرار است که دو پایه اصلی تشبیه؛ یعنی مشبه و مشبه‌به در جمله وجود داشته باشند. در گزینه ۲ اگر «نرگس چشم» آمده بود، «نرگس» مشبه‌به بود ولی چون یکی از پایه‌های اصلی تشبیه یعنی مشبه (چشم) در جمله وجود ندارد، کلاً تشبیه شکل نگرفته است و «نرگس» نیز نمی‌تواند از ارکان تشبیه باشد.

بررسی ارکان تشبیه در سایر ابیات:

گزینه ۱: «لیلی» مشبه‌به است. (سر زلف تو مانند لیلی زیبا است یا سیاه است یا هر چیز دیگر)

گزینه ۳: «می‌ماند» ادات تشبیه است. توجه داشته باشید ادات تشبیه گاهی به صورت فعل می‌آید «مانست، ماند» به معنای شبیه بود و شبیه است و افعالی مانند «گویی، گفتم» ادات تشبیه محسوب می‌شوند.

گزینه ۴: «حیرت» مشبه است. («شب حیرت» اضافه تشبیهی است. حیرت مانند شب، تاریک و همراه‌کننده است.)

۳۳ گزینه ۱

این بیت فاقد آرایه مجاز است. تنها واژه مشکوک «بحر» می‌باشد که در هر دو مورد در معنای حقیقی آمده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) «خاک» مجاز از زمین

۳) «جام» مجاز از محتویات درون جام همچون شراب

۴) «دست» مجاز از انگشتان دست و پنجه دست است.

۳۴ گزینه ۳ در گزینه‌های «۱»، «۲» واژه «سر» در معنی «قصه و اندیشه» و در گزینه «۴» به معنای «موی» به کار رفته و آرایه مجاز را پدید آورده است؛ اما در گزینه «۳» در

معنای حقیقی خود (عضوی از بدن) به کار رفته است.

۳۵ گزینه ۱

در گزینه «۱» واژه «پولاد» در معنی اصلی خود (نوعی فلز) به کار رفته است؛ اما در گزینه‌های «۲»، «۳» و «۴» در معنی غیرحقیقی و مجاز است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: مجاز از زره پولادی

گزینه ۳: مجاز از شمشیر پولادی

گزینه ۴: مجاز از کلاه خود پولادی

۳۶ گزینه ۲

دولت‌های استعمارگر (در استعمار نو) برای به قدرت رساندن نیروهای وابسته به خود، از کودتای نظامی استفاده می‌کنند و کودتای آمریکایی، انگلیسی نوژه، که با همکاری عوامل داخلی و خارجی دشمن و به قصد ضربه نهایی به انقلاب اسلامی ایران طراحی شد، نمونه شکست خورده کودتای نظامی توسط استعمار نو می‌باشد. جهان غرب در استعمارفرانو، هویت فرهنگی دیگر کشورها را هدف قرار می‌دهد یعنی به عقاید، آرمان‌ها و ارزش‌های فرهنگ‌های دیگر هجوم می‌برد. در جامعه تغلب، مردم برای غلبه یافتن بر سایر ملت‌ها با یکدیگر همکاری می‌کنند که هدف این مردم، خوار و مقهور کردن دیگران است. آن‌ها نمی‌خواهند ملت مقهور، مالک جان و مال خود و ... باشد.

۳۷ گزینه ۱

۱) نادرست - درست

۲) درست - درست

۳) نادرست - نادرست

۴) درست - نادرست

درسنامه سوال:

فرهنگی که عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و رفتارهای آن مطابق نیازهای فطری باشد؛ همان فرهنگ حق است. فارابی جامعه‌ای را که عقاید و ارزش‌های آن حق باشد، اما هنجارها و رفتارهای آن موافق و همسو با حق نباشد، «مدینه فاسقه» می‌نامد.

۳۸ گزینه ۳ فرهنگی که به حقیقت قائل نباشد:

○ نمی‌تواند معیار و میزانی برای سنجش عقاید و ارزش‌های مختلف داشته باشد.

○ نمی‌تواند از حقانیت ارزش‌های خود دفاع کند.

عدم وجود معنویت؛ بشر را به بحران‌های روحی و روانی گرفتار می‌کند.

- اگر فرهنگ جهانی دارای روحیه تعهد و مسئولیت باشد، زمینه گسترش و تحقق عقاید و ارزش‌های جهان‌شمول را فراهم می‌آورد.

- فرهنگ جهانی باید دارای دو سطح از عقلانیت باشد. اگر در سطح اول عقلانیت نتواند به پرسش‌های بنیادین بشر درباره انسان و جهان پاسخ دهد، توانایی دفاع از هویت خود را نخواهد داشت.

درسنامه سوال:

- فرهنگ‌هایی که به حقیقتی قائل نباشند، نمی‌توانند معیار و میزانی برای سنجش عقاید و ارزش‌های مختلف داشته باشند و در نتیجه، نمی‌توانند از حقانیت ارزش‌های خود دفاع کنند.

- فرهنگی که صرفاً متوجه نیازهای مادی و دنیوی انسان است و از نیازهای ابدی و معنوی او چشم‌پوشی می‌کند، بشر را به بحران‌های روحی و روانی گرفتار می‌سازد. فرهنگ جهانی باید از معنویت که ارزشی جهان‌شمول است، برخوردار باشد.

- برخی فرهنگ‌ها جبرگرا و غیرمسئول‌اند. آن‌ها نقش انسان‌ها در تعیین سرنوشتشان را انکار می‌کنند، قدرت مقاومت را از آدمیان می‌گیرند، آنها را به موجوداتی منفعل تبدیل می‌کنند و زمینه نفوذ سلطه‌گران را فراهم می‌آورند.

- فرهنگ جهانی باید دارای دو سطح از عقلانیت باشد؛

○ ابتدا باید به پرسش‌های بنیادین بشر درباره انسان و جهان پاسخ دهد. اگر فرهنگی نتواند به این پرسش‌ها پاسخ دهد، توانایی دفاع از هویت خود را نخواهد داشت.

۳۹ گزینه ۱

قرآن کریم باورها و اعمالی را که نمی‌گذارند انسان حقیقت خویش و جهان هستی را درک کند، اغلال و سلاسل می‌نامد. اغلال و سلاسل زنجیرهایی هستند که انسان را در دنیا و آخرت به بند می‌کشند.

اگر انسان از خود و جهان هستی شناخت درستی نداشته باشد از تعامل صحیح با جهان هستی باز می‌ماند.

از نگاه قرآن، جهان تکوینی محدود به جهان طبیعت نیست. ادراک و آگاهی نیز به انسان منحصر نمی‌شود و جهان تکوینی براساس حکمت و خواست خداوند سبحان، با افراد و جوامع انسانی رفتاری حکیمانه دارد.

درسنامه سوال:

برخی دیدگاه‌ها بر شناخت درستی از انسان و جهان هستی استوار نیستند. اگر انسان از خود و جهان هستی شناخت درستی نداشته باشد، از تعامل صحیح با جهان هستی باز می‌ماند و نمی‌تواند استعدادهایش را به‌طور کامل شکوفا کند. قرآن کریم، باورها و اعمالی را که نمی‌گذارند انسان حقیقت خویش و جهان هستی را درک کند، «اغلال و سلاسل» می‌نامد. اغلال و سلاسل، زنجیرهایی هستند که انسان را در دنیا و آخرت به بند می‌کشند.

۴۰ گزینه ۲ ناسیونالیسم: مجموعه‌ای از باورها و نمادها که دلبستگی و تعلق به ملت، سرزمین، نژاد، قوم و زبان را اصل قرار می‌دهد و صرفاً تعلق خاطر و وابستگی به چنین عناصری را آرمان اساسی انسان‌ها و تعیین‌کننده هویت ملت‌ها می‌داند.

مارکسیسم: تفکری برگرفته از اندیشه‌های مارکس است که انقلاب طبقاتی (انقلاب کارگران علیه سرمایه‌داران) را تنها راه رهایی از چنگال نظام سرمایه‌داری و مشکلات آن می‌داند. شیخ ابراهیم زاکزاک: از جمله متفکران مسلمان که خطرات سلطه فرهنگ غرب و فراموشی فرهنگ و هویت اسلامی را گوشزد کردند.

۴۱ گزینه ۲

امپریالیسم: از امپراتوری گرفته شده است و به هر نوع سلطه گفته می‌شود.

ارزش جهان‌شمول آزادی: برخی قید و بندها مانع رسیدن انسان به کمال و حقوق انسانی‌اش می‌شوند و زمینه ظلم بر او را فراهم می‌کنند. فرهنگ جهانی باید آزادی انسان از این قید و بندها را تأمین کند. آزادی همواره دو پرسش را همراه دارد: «آزادی از چه؟» و «آزادی برای چه؟» زیرا آزادی همواره رهایی از یک امر برای رسیدن به امر دیگر است. به این پرسش‌ها بر اساس ارزش‌های جهان‌شمول دیگر مانند حقیقت، معنویت و عدالت پاسخ داده می‌شود و با پاسخی که به این دو پرسش داده می‌شود، معنای آزادی مشخص می‌گردد. تناسب و هماهنگی بخش ذهنی و فرهنگی: بین دو بخش ذهنی و فرهنگی جهان انسان تناسب وجود دارد. هر فرهنگی نوع خاصی از عقاید و خصوصیات ذهنی را در افراد به‌وجود می‌آورد و به همان نوع از عقاید و خصوصیات اجازه بروز می‌دهد. هر نوع عقیده و اخلاقی نیز فرهنگی متناسب با خود را جست‌وجو می‌کند.

نمونه کودتاها:

(۱) کودتای انگلیسی سوم اسفند ۱۲۹۹ رضاخان
موفق

(۲) کودتای آمریکایی انگلیسی نوژه
ناموفق

(۳) کودتای آمریکایی ۲۸ مرداد ۱۳۲۲ محمدرضا پهلوی
موفق

۴۲ گزینه ۴

اصلاح‌گر دینی که با تفاسیر پروتستانی از دین، در گسترش فرهنگ سکولار در فرهنگ عمومی غرب نقش داشت: مارتین لوتر - ژان کالون

فیلسوفان روشنگری: دکارت - روسو - دیدرو

مجسمه داوود اثر میکل آنژ؛ بازگشت به هنر یونان باستان

خداوندگاران یونان و روم باستان: زئوس - ژوپیتر - نپتون - هرمس

۴۳ گزینه ۳ دولت‌های سکولار غربی از طریق سازمان‌های فراماسونری بر نخبگان سیاسی آن جوامع تأثیر می‌گذاشتند.

۴۴ گزینه ۴ برخورد استعماری غرب، جوامع غیرغربی را از نظر اقتصادی و سیاسی در موضع ضعف قرار داد. این پدیده اغلب نوعی خودباختگی فرهنگی نیز در آن جوامع ایجاد کرد. خودباختگی فرهنگی سبب می‌شود جامعه، حالت فعال و خلاق خود را در گزینش عناصر فرهنگی دیگر از دست بدهد و در نتیجه، عناصر فرهنگ دیگر را بدون تحقیق و گزینش و به‌گونه‌ای تقلیدی فراگیرد. در شرایطی که جوامع غیرغربی، مدیریت خود را در گزینش عناصر مناسب فرهنگ غربی از دست می‌دهند، غرب مدیریت انتقال فرهنگ خود را در چارچوب اهداف اقتصادی و سیاسی مورد نظر به دست می‌گیرد.

۴۵ گزینه ۴ - اگر نظام سیاسی از ارزش‌ها و آرمان‌های فرهنگی دور شود زمینه تعارضات، تزلزل و بحران‌های فرهنگی و هویتی را پدید می‌آورد. اگر هم به دلیلی از اصول و ارزش‌های فرهنگی خود عدول کند، نظام فرهنگی اقتدار نظام سیاسی را کاهش می‌دهد. (رد گزینه‌های ۱، ۲ و ۳)

- روشنگری در سده‌های نوزدهم و بیستم، بیشتر شکل حس‌گرایانه پیدا کرد. وقتی روشنگری به شناخت حسی و تجربی محدود شود، نوعی علم تجربی سکولار پدید می‌آورد. این علم، توان داورى درباره ارزش‌ها و آرمان‌های انسانی را ندارد و صرفاً به‌صورت دانش ابزاری، در خدمت اهداف دنیوی انسان قرار می‌گیرد. (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

- بانک، مسجد، پلیس، مدرسه و ... نمونه‌هایی از پدیده‌های اجتماعی هستند.

۴۶ گزینه ۴

بررسی عبارت‌های سؤال:

عبارت اول: گوش به زنگی به معنای این است که در یک بازه زمانی نسبتاً طولانی یک محرک هدف را دنبال می‌کنیم. وقتی فردی را زیر نظر می‌گیریم چون مظنون به جاسوسی است و در طول روز رفت‌وآمدهای او را کنترل می‌کنیم، مثالی برای کارکرد گوش به زنگی خواهد بود.

عبارت دوم: در کارکرد جست‌وجو، ما به دنبال یافتن مکان یا محل دقیق محرک هدف در یک بافت مکانی هستیم. یعنی مکان حضور محرک هدف را می‌دانیم اما دقیقاً نمی‌دانیم آن محرک کجا قرار دارد. وقتی در پی پیدا کردن کودکی هستیم که مفقود گردیده و محیط مترو را تفتیش می‌کنیم، اشاره به کارکرد جست‌وجو دارد.

عبارت سوم: کارکرد ردیابی، به این معناست که ما منتظر یا مترصد حضور محرک هدف هستیم و باید در صورت حاضر شدن آن، حضورش را تشخیص دهیم. سیستم رادار نیروهای مسلح وظیفه دارد در صورت ورود پرنده‌های مزاحم و غیرمجاز به حریم هوایی کشور، این موارد را تشخیص و هشدار صادر کند. این همان کارکرد ردیابی علامت می‌باشد.

۴۷ گزینه ۴ بررسی عبارت‌های سؤال:

عبارت اول: حاشیه‌نویسی به هنگام مطالعه کتاب، یک مثال برای استفاده از چند روش حرکتی است.

عبارت دوم: با قرار دادن موبایل در حالت بی‌صدا، از حواس‌پرتی و تقسیم توجه بین چند منبع در هنگام مطالعه جلوگیری می‌کنیم. این به معنای پرهیز از همزمانی چند فعالیت یا پرهیز از توجه ناقص است.

عبارت سوم: ارائه درس خوانده شده با صدای بلند به مانند یک معلم، هم می‌تواند مثال بهره‌گیری از فنون بهسازی حافظه (روش پس خبا) باشد و هم می‌تواند مثال استفاده از چند روش حرکتی باشد.

عبارت چهارم: برای برطرف کردن ضعف در بازیابی مطالب، راهکار مؤثر، شرکت در آزمون‌های مکرر و کسب نشانه‌های بازیابی بیشتر است که به آن «اثر آزمون» نیز می‌گویند.

۴۸ گزینه ۳ بررسی عبارت‌های سؤال:

عبارت اول: یکی از دلایل فراموشی اطلاعات، نداشتن علاقه و جذاب نبودن آن اطلاعات است. بیان اهمیت ریاضیات، تلاش برای جذاب کردن این درس و کنترل عوامل عاطفی است.

عبارت دوم: اطلاعات حافظه، همواره در معرض تهدید فراموشی به علت گذشت زمان هستند و بیشترین شدت این نوع فراموشی در ساعات اولیه پس از یادگیری است؛ بنابراین، برای کنترل اثر گذشت زمان بر یادگیری دانش‌آموزان، باید زمان مرور مطالب در همان روز یادگیری آن مطالب گنجانده شود.

عبارت سوم: یکی از دلایل اصلی فراموشی مطالب، به حافظه سپردن پی‌درپی و بدون فاصله اطلاعات است. برای کنترل اثر تداخل مطالب، باید بین ساعات فعالیت‌های ذهنی، وقفه و استراحت قرار داده شود.

عبارت چهارم: در بسیاری موارد، ما چیزی را فراموش می‌کنیم، چون اصلاً رمزگردانی نکردیم. دلیل نبود رمزگردانی، توجه ناقص یا توجه نکردن به بعضی از محرک‌ها است.

۴۹ گزینه ۴ برای پاسخ‌گویی به این سؤال تک‌تک عبارت‌ها را بررسی می‌کنیم:

الف) نادرست؛ روش تجربی عمدتاً در بررسی موضوعات محسوس کاربرد دارد، نه موضوعات نامحسوس.

ب) نادرست؛ روش تجربی حتی اگر به‌درستی استفاده شود، لزوماً به نتیجه‌گیری یکسان در همه موضوعات منجر نمی‌شود؛ زیرا برخی موضوعات خارج از حیطه تجربه هستند.

ج) درست؛ زیرا روش تجربی می‌تواند در کنار روش‌های دیگر (مانند عقلانی و شهودی) به تکمیل دانش کمک کند.

د) درست؛ این تعریف دقیقی از روش تجربی است؛ زیرا در این روش، گزاره‌ها باید از طریق مشاهده و آزمون تجربی تأیید یا رد شوند.

۵۰ گزینه ۳ بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: حضور در کلاس امری حسی است.

عبارت دوم: تفاوت انواع حافظه امری معنایی و درونی است.

عبارت سوم: ارتباط ضرب‌المثل و صرفه‌جویی معنایی است.

عبارت چهارم: کنار هم نشستن، یک نشانه بیرونی و حسی است.

۵۱ گزینه ۱ - در دوره نوجوانی تحریک‌پذیری نوجوانان افزایش می‌یابد و حالات هیجانی آنها به سرعت تغییر می‌کند. هیجان‌ها منبع رفتارهای مثبت و سازنده هستند و در صورت

هدایت نشدن یا به‌کارگیری غلط، به رفتارهای مخرب و پرخطر تبدیل می‌شوند. این وضعیت مربوط به رشد هیجانی نوجوان است. (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

- نوجوانان در به‌کارگیری توانایی‌هایشان پختگی لازم را ندارند و تغییرات شناختی نوجوانان باعث پیامدهای ناسازگارانه‌ای می‌شود. مشکل در تصمیم‌گیری از این قبیل پیامدهاست (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

- یکی از پیامدهای ناسازگارانه رشد شناختی نوجوانان، حساسیت نسبت به انتقاد دیگران است. (رد سایر گزینه‌ها)

۵۲ گزینه ۱ بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: زهرا (بوی سوختگی) احساس نکرده، چه رسد به توجه. ضمناً به توجه طولانی‌مدت، تمرکز گفته می‌شود؛ با توجه به سرعت وقایع نمی‌توان گفت مادر زهرا تمرکز داشته.

گزینه «۳»: (هشدار کاذب) به معنی ردیابی محرّکی است که وجود ندارد، خطای زهرا (از دست دادن محرّک هدف) بوده.

گزینه «۴»: وجود خطای ادراکی نشانگر این است که آنچه را حس می‌کنیم الزاماً چیزی نیست که در ذهن خود ادراکش می‌کنیم. زهرا اصلاً محرّک را ادراک نکرده.

۵۳ گزینه ۲ انجام دادن چند تکلیف هم‌زمان کارایی توجّه را کاهش می‌دهد (عبارت اول)، ولی در این موارد اثر منفی ناشی از تقسیم توجّه کاهش می‌یابد:

- شباهت تکالیف (عبارت سوم)

- آسان بودن تکالیف (عبارت چهارم)

- فرد انجام‌دهنده تکالیف از مهارت‌های لازم برخوردار باشد (عبارت دوم)

بدین‌ترتیب کارایی توجّه تقسیم شده با افزایش تعداد فعالیت‌ها، کاهش، با افزایش تسلّط فرد، افزایش، با افزایش تفاوت فعالیت‌ها، کاهش و با افزایش سادگی فعالیت‌ها افزایش می‌یابد.

۵۴ گزینه ۳

عبارت اول: صرفاً یک پاسخ اولیه برای یافتن راه‌های ارتقای روحیه فردی و انرژی مثبت در افراد است و باید برای تأیید و اخذ اعتبار علمی، با روش‌های علمی و تجربی مورد آزمایش قرار گیرد.

عبارت دوم: چون طبق پژوهش‌های روان‌شناسی اجتماعی اثبات شده، پس یک اصل یا قانون محسوب می‌شود.

عبارت سوم: چون مطلب درج‌شده نیازمند بررسی‌های علمی بیشتر است، بنابراین در حال حاضر در حد یک مسئله علمی می‌باشد.

عبارت چهارم: چون در یک پژوهش علمی اثبات شده است، بنابراین با یک اصل یا قانون علمی مواجه هستیم.

درسنامه سوال:

قضیه یا گزاره ← یک بیان علمی

(۱) مسئله (سؤال و پرسش) ← شروع پژوهش

(۲) فرضیه ← جمله خبری در پاسخ به مسئله که به‌صورت خردمندانه مطرح می‌شود. ← پاسخ اولیه و تا حد ممکن سنجیده به مسئله علمی براساس دانش و تجربه‌های قبلی

دانشمندان و همچنین با استفاده از قوه تخیلشان

پاسخ احتمالی که احتمال تأییدش بیشتر است
خردمندانه بودن

(۳) اصل یا قانون ← فرضیه‌ای است که درستی آن طبق آزمایش‌های تجربی اثبات گردیده و اعتبار علمی دارد.

(۴) نظریه (تئوری) ← مجموعه‌ای منسجم از اصول و قوانین علمی درباره یک موضوع

۵۵ گزینه ۲

- تبیین (چرایی) به معنای بیان علل و عوامل مؤثر در وقوع یک پدیده است. بنابراین باید رابطه علت و معلولی در عبارت وجود داشته باشد. در ردیف «الف» جدول، سوگ‌های فروخته و بدون برگزاری مراسم، علت افزایش بار بیماری‌های روانی عنوان شده است.

- مشاهده یعنی ثبت دقیق و کامل یک پدیده بدون سوگیری؛ ردیف «د» جدول یک مثال برای مشاهده است.

- پیش‌بینی یعنی بررسی امکان و احتمال وقوع یک پدیده. نگاه پیش‌بینی رو به آینده است. در ردیف «ج» جدول، در مورد آینده کسانی که دچار اختلال مزمن در خواب هستند، صحبت شده است.

- در مواقعی که امکان مشاهده پدیده‌ها وجود ندارد، از پرسش‌نامه جهت جمع‌آوری اطلاعات استفاده می‌شود و از خود فرد درباره افکار یا حالات او پرسش می‌شود. در ردیف «ه» جدول، از خود مردم آمریکا سؤال پرسیده شده است.

۵۶ گزینه ۲ تساقط: افتادن (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / الذموم: اشک‌ها (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / عیون: چشمان (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / أمّهات الشّهداء: مادران شهیدان (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

(۳) / علامة حزن علی هجران: نشانه اندوهی بر دوری (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / أبناءهنّ الشّهداء: فرزندان شهیدشان (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

۵۷ گزینه ۱ کُنَّا جَلَسْنَا: نشسته بودیم (كَانَ + فعل ماضی ← ماضی بعید) [رد گزینه‌های ۲ و ۴]

(كُنَّا) تَحَدَّثْنَا: صحبت کرده بودیم [رد گزینه‌های ۲ و ۳]

(كُنَّا) ضَحَكْنَا: خندیده بودیم [رد گزینه‌های ۲ و ۴]

نکته: فعل کمکی «كَانَ» بر همه فعل‌های (جَلَسْنَا، تَحَدَّثْنَا و ضَحَكْنَا) تأثیر گذاشته، چون با حرف ربط «وَاو» به هم مرتبط شدند.

۵۸ گزینه ۱ كَانَ نَصَحَنِي: نصیحتم کرده بود، پندم داده بود [رد گزینه‌های ۲ و ۳]

عَلَى شَيْءٍ: تا سیری، تا زمان کامل سیر شدن [رَد سایر گزینه‌ها]

الْكَذِبُ: دروغ گفتن [رَد گزینه ۴]

إِبْتِعاد: دوری، دور شدن [رَد گزینه ۲]

۵۹ گزینه ۳

کلمه «الأسماك» یک اسم جمع است ولی در گزینه «۱» به صورت مفرد «ماهی» آمده و اشتباه است. [رَد ۱]

فعل «كان يقفر» فعل ماضی استمراری است و به معنای «می‌پرید» می‌باشد ولی در گزینه «۱» [می‌جهد] مضارع است و در گزینه «۴» [پریده بود] ماضی بعید و اشتباه هستند. [رَد ۱ و ۴]

در عبارت [ذيله القوى] ابتدا مضاف‌الیه [له] و بعد صفت [القوى] آمده است ولی در فارسی ابتدا باید صفت و بعد مضاف‌الیه ترجمه شود [دم قوی‌اش] که در گزینه «۲» به اشتباه ترجمه شده است. [رَد ۲]

در عبارت [زعانفه الكبيرة] کلمه [زعانف] جمع است ولی در گزینه «۴» به صورت مفرد «باله» ترجمه شده است. [رَد ۴] و چون ضمیر [له] مضاف‌الیه و [الكبيرة] صفت است ابتدا باید صفت را ترجمه کرد بعد مضاف‌الیه را که در گزینه «۲» به اشتباه ترجمه شده است. [رَد ۲]

۶۰ گزینه ۲

حرف «از» در گزینه‌های «۱ و ۳» نیامده است و باید [من أطول] باشد. [رَد ۱ و ۳]

عبارت [گاهی ... می‌رسد] باید به صورت [قد + مضارع] باشد ولی در گزینه «۳» [قد بلغ] ماضی نقلی و در گزینه «۴» [كان يبلغ] ماضی استمراری آمده و اشتباه است. [رَد ۳ و ۴]

۶۱ گزینه ۲ إذا كانت الفريسة التي يأكلها التمساح: هرگاه شکاری که تمساح آن را می‌خورد (رَد گزینه ۳) / أكبر من فمه: بزرگتر از دهانش باشد (رَد گزینه ۱) / فتفرز عیونه سائاً: پس چشمان او مایعی را ترشح می‌کند (رَد گزینه‌های ۱ و ۳) / يشبه الدَّموع: که به اشک‌ها همانند است (رَد گزینه‌های ۱ و ۴) / و لهذا نَظَنُّ أَنَّهُ يَبْكِي: و از این رو گمان می‌کنیم که او گریه می‌کند (رَد گزینه ۴)

۶۲ گزینه ۴

کلمه «الظلمات» یک اسم جمع است ولی در گزینه ۲ کلمه «تاریکی» به صورت مفرد آمده است. (رَد گزینه ۲)

چون «قد» بر سر مضارع «يُفتشون» آمده به معنای «گاهی، شاید» می‌آید که فقط در گزینه ۳ و ۴ ترجمه شده است. (رَد گزینه‌های ۱ و ۲)

فعل «لم يعلموا» به صورت «ماضی منفی: ندانستند» یا «ماضی نقلی منفی: ندانسته‌اند» ترجمه می‌شود. (رَد سایر گزینه‌ها)

کلمه «أبدأ» به معنای «هرگز - هیچ وقت» در گزینه‌های ۱ و ۲ ترجمه نشده است. (رَد گزینه‌های ۱ و ۲)

متن را بخوانید. سپس به سؤالات با آنچه به متن تناسب دارد پاسخ دهید.

جلال‌الدین بلخی معروف به مولوی بسیاری از اشعار فارسی را سرود و این اشعار به زبان‌های دیگری انتقال یافت و [این اشعار] انتشار وسیعی در دنیای اسلامی و به‌ویژه نزد مسلمانان در ترکیه و فرانسه پیدا کرد و [او] اشعار آمیخته به عربی نیز دارد. اصالت او به فارس (ایران / پارس) برمی‌گردد، او در شهر بلخ متولد شد ولی هنگامی که چهارساله بود به‌همراه پدرش به‌خاطر زندگی در بغداد به مدت کوتاهی، منتقل شد. پس، با پدرش در سفر به بسیاری از سرزمین‌ها همراه شد تا اینکه در شهر قونیه ساکن شدند درحالی‌که ۱۹ سال داشت. و هنگام آمدن مغول‌ها، خانواده‌اش، علی‌رغم میلشان، به‌سمت نیشابور خارج شدند (رفتند). پس در آنجا با فریدالدین عطار ملاقات کرد که [عطار] دیوان شعرش به نام «اسرارنامه» را به او اهدا کرد و بر نبوغ مولوی تأثیری گذاشت که آن را در شعر و تصوف وارد کرد و [مولوی] دیوان شعرى دارد که دیوان کبیر نامیده می‌شود و وقتی شمس‌الدین تبریزی را از دست داد و بر آن (به‌خاطر آن) غمگین بود، آن را سرود.

۶۳ گزینه ۱

ترجمه سؤال: کدام مورد در متن ذکر نشده است؟ مولوی...

(۱) عمر او به دو مرحله تقسیم می‌شود: قبل از دیدار تبریزی (شمس) و بعد از آن.

(۲) با عطار نیشابوری در جوانی‌اش آشنا شد.

(۳) با پدرش به سرزمین‌های بسیاری سفر می‌کرد.

(۴) مدتی از عمرش را در عراق سپری کرده است.

۶۴ گزینه ۴

ترجمه سؤال: گزینه غلط را مشخص کنید.

- ۱) همانا مولوی در سرزمین فارس به دنیا آمد؛ پس از شاعران ایرانی به شمار می‌آید.
- ۲) مولوی اشعار متنوع و ابیاتی در دو زبان فارسی و عربی دارد.
- ۳) مولوی مجبور به کوچ کردن به سرزمین خراسان در هنگام حمله مغول شد.
- ۴) همانا اشعار فارسی مولوی، [به گونه‌ای است که] مخاطب در سرزمین‌های دیگر همه آنها را متوجه می‌شود.

۶۵ گزینه ۳

ترجمه سؤال: گزینه صحیح را مشخص کنید.

- ۱) مولوی با پدرش به بسیاری از سرزمین‌ها در سال‌های اول پس از تولدش مسافرت می‌کرد.
- ۲) همانا مولوی دیوان عظیمی به اسم «اسرارنامه» برای ابراز ناراحتی خود، به دلیل از دست دادن شمس تبریزی سرود.
- ۳) همانا دیدار فریدالدین عطار بر مولوی تأثیر گذاشت تا اشعار صوفیه بسراید.
- ۴) مولوی اشعارش را به زبان‌های مختلفی سرود که با انتشار وسیعی مواجه شدند.

۶۶ گزینه ۲ «انتشار» مصدر باب افتعال است و حروف اصلی آن «ن - ش - ر» است.

۶۷ گزینه ۱ «قُلْتُ» فعل مجهول است و برای آن نائب فاعل می‌آید. بنابراین، گزینه ۱ به دلیل اینکه فعل و مع «فاعله» نوشته شده است، غلط است.

۶۸ گزینه ۴ ترجمه: «دشمنی عاقل، بهتر از دوستی نادان است.»

گزینه ۴: در مورد ظلم و ستم دوستان حرف می‌زند و هیچ ارتباطی با نادانی آنان ندارد.

۶۹ گزینه ۱ ترجمه آیه شریفه سؤال: «چه بسا چیزی را دوست ندارید و آن برایتان بهتر است.»

گزینه ۱: در مورد صبر است و بیشترین اختلاف را با صورت سؤال و سایر گزینه‌ها دارد.

ترجمه گزینه ۳: «تو ندانی شاید خدا بعد از آن کاری از تو پدید آورد.»

۷۰ گزینه ۳

گزینه ۱: «خیر» به معنای خوبی و اسم جامد است.

گزینه ۲: «خیر» به معنای خوب و صفت مشبیه است.

گزینه ۳: «خیر» به معنای بهترین و اسم تفضیل است.

گزینه ۴: «خیر» به معنای خوبی و اسم جامد است.

۷۱ گزینه ۳ المَتَاجِر (الْمَتَجَر: مغازه) بر وزن «مَفْعَل» و اسم مکان است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «مَظَلَّة: چتر»

گزینه ۲: «مَادِبَة: سفره»

گزینه ۴: «الْمَجْرَب: آزموده»

۷۲ گزینه ۴ موضوعات: اسم مفعول / مؤلَّفه: اسم مفعول

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «صالح: اسم فاعل»

گزینه ۲: «مُنْقَذَة: اسم فاعل»

گزینه ۳: «الموافقین، قائمه: اسم فاعل»

۷۳ گزینه ۳ «همانا طبیعت زیباست باید از آن محافظت کنیم و ما به آن بسیار نیاز داریم»، «ک» در این عبارت به معنای «باید» است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «همه دانش‌آموزان در سالن حاضر شدند تا در امتحان شرکت کنند!»

گزینه ۲: «نهنگ شکار می‌شود تا روغنش استخراج شود و از آن مواد آرایشی ساخته می‌شود.»

گزینه ۴: «گاهی درختانی را می‌کاریم که پس از سال‌ها ثمر می‌دهند تا دیگران از آن‌ها بخورند!»

۷۴ گزینه ۱ بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «من» را هم می‌توان به صورت شرط و هم به شکل موصول ترجمه کرد (و از جهت ساختار با هر دو ترجمه سازگار است)
 گزینه «۲»: این عبارت دارای ساختار شرط نیست، زیرا جواب شرط اگر «یقرّبه» باشد، نباید قبل از آن واو بیاید و اگر «هو الأعمال الحسنية» جواب شرط باشد، نیاز به فاء دارد.
 گزینه «۳»: «ما أحسن»: چقدر نیکو است، «ما» برای تعجب است و اسلوب شرط نداریم.
 گزینه «۴»: این عبارت دارای ساختار شرط نیست، زیرا اگر «قادر علی غرس» جواب شرط باشد، نیاز به فاء دارد و اگر «لینتفع» جواب شرط باشد، نباید همراه با لام بیاید.

۷۵ گزینه ۱ در این گزینه اسم مبالغه «جَوَال» نشانه زیادی یک صفت نیست ولی در سایر گزینه‌ها «الخلّاق»، «عَلّامة» و «فَهامة» اسم مبالغه به معنی زیادی صفت هستند. کلمه «جَوَال» به معنای «تلفن همراه» است و نمی‌توان مانند یک صفت به آن «ترین» اضافه کرد.

۷۶ گزینه ۲ برخی آدم‌ها کمتر به اموری مانند حقیقت انسان و جهان می‌اندیشند و به همان اندازه‌ای که از دوروبرشان آموخته‌اند، قناعت می‌کنند، در نتیجه در انتخاب هدف نیز دقت نظر چندانی ندارند و بیشتر دنباله‌روی دیگران‌اند. پس فلسفه فردی (مجموعه باورهای بنیادین درباره زندگی) دارند ولی تقلیدی است (رد گزینه ۱). برخی آدم‌ها در این امور می‌اندیشند و در بسیاری موارد به دانشی درست درباره جهان و انسان می‌رسند؛ در نتیجه می‌توانند هدف قابل‌قبولی برای زندگی برگزینند و زندگی آنان معنای درستی پیدا کند. پس این افراد معنای درست زندگی را دارند (رد گزینه ۳). برخی نیز نگرشی نادرست درباره جهان و انسان دارند. اینان، در انتخاب هدف به خطا رفته و زندگی آنان معنای نادرستی به خود گرفته است. پس این افراد معنای زندگی دارند ولی نادرست است (رد گزینه ۴).

۷۷ گزینه ۳ عبارت ذکر شده بیانگر این است که انسان به میل خود به دنیا نمی‌آید و معمولاً به میل خود از دنیا نمی‌رود ولی فرصتی بین تولد و مرگ به او داده شده است که تصمیم بگیرد چگونه زندگی کند. این حیطه اختیاری تنها فرصتی است که انسان‌ها آزاد هستند مسیر متفاوتی نسبت به یکدیگر طی کنند و به مقاصد گوناگونی دست یابند.
 بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: درست است که این عبارت، تولد و مرگ را خارج از اختیار انسان دانسته است ولی تأکیدی ندارد فقط همین دو موضوع از اختیار انسان خارج است. به تعبیر دیگر، عبارت ذکرشده درباره سایر اموری که از اختیار انسان خارج است، سخنی نگفته است.
 گزینه ۲: با توجه به امکان خودکشی اختیاری، شاید مطلب درستی باشد اما از عبارت ذکرشده چنین چیزی استنتاج نمی‌شود.

گزینه ۴: بدیهی است که انسان به‌ناچار به‌طور کامل در فاصله بین تولد تا مرگ زندگی می‌کند و نمی‌تواند در این بین، گاهی زنده نباشد. خلاف این مطلب بدیهی (ناچار نبودن برای طی کردن فاصله تولد تا مرگ) از عبارت بیان‌شده، استنباط نمی‌شود، زیرا آن عبارت صرفاً کیفیت طی کردن مسیر زندگی را اختیاری می‌داند؛ نه اصل طی کردن چنین مسیری را.

۷۸ گزینه ۲ احسان به جای اینکه پاسخ صحیح را بیان کند، با توجه به جنبه نادرست پاسخ علی، سؤال دیگری پرسیده است تا او متوجه نقص تعریف خود بشود و نهایتاً خودش پاسخ صحیح را بیان کند. این دقیقاً نمونه‌ای از روش سقراطی است.
 بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: در روش سقراطی فرد تعلیم‌دهنده، از پاسخ‌های نادرست عبور نمی‌کند تا بالاخره یک نفر پاسخ صحیح را بیان کند. بلکه با توجه به همان پاسخ نادرست، سؤال دیگری مطرح می‌کند تا فرد مخاطب متوجه اشتباه خود شود و به پاسخ صحیح نزدیک‌تر شود و این روند ادامه پیدا می‌کند تا مخاطب به پاسخ صحیح برسد.
 گزینه ۳: در روش سقراطی، پاسخی را که خود مخاطب باید بیان کند، نه فرد پرسش‌گر.

گزینه ۴: درست است که در این روش هم فقط سؤال پرسیده می‌شود و خود مخاطب به پاسخ می‌رسد، ولی سؤالات به گونه‌ای نیستند که مخاطب متوجه جنبه نادرستی پاسخ خود شود و به جواب نزدیک‌تر گردد بلکه در این روش صرفاً رد جواب اولیه و فرصت بیشتر دادن برای رسیدن به پاسخ درست، انجام شده است که با روش سقراط قرابت زیادی ندارد.

۷۹ گزینه ۴ فلسفه درباره اصل وجود و حقیقت جهان، طبیعت و انسان بحث می‌کند، نه درباره تمام موضوعات جهان، طبیعت و انسان.

۸۰ گزینه ۲ آنچه در متن به آن اشاره شده است، پیشرفت علم از طریق تصحیح اشتباهات گذشتگان را نشان می‌دهد؛ بنابراین این عبارت اولاً نشان می‌دهد که شناخت ممکن است (زیرا در غیر این صورت ادعای تصحیح نظر ارسطو بی‌معنا بود) (رد گزینه ۱)، ثانیاً نشان می‌دهد که امکان خطا در شناخت وجود دارد (رد گزینه ۳) و در آخر نیز نشان می‌دهد که علم و شناخت انسان نسبت به برخی امور به تدریج پیشرفت می‌کند (رد گزینه ۴)؛ اما از این متن نمی‌توانیم به محدودیت کلی شناخت آدمی پی ببریم؛ زیرا فقط شناخت یک شخص خاص درباره یک امر خاص و جزئی را بررسی کرده است؛ درحالی‌که حتی با پذیرش عبارات ذکرشده، ممکن است امروزه شناخت انسان نسبت به کل جهان هستی، کامل باشد یا نباشد.

۸۱ گزینه ۴ هر سه قسمت صحیح و دقیق است: قسمت اول می‌تواند قسمت اول گزینه‌های «۲» و «۳» هم باشد. قسمت وسط می‌تواند قسمت وسط گزینه «۲» هم باشد.
 ردّ گزینه «۱»: هر سه قسمت نادرست است.

ردّ گزینه «۲»: قسمت اول و دوم درست و قسمت سوم نادرست است.

ردّ گزینه «۳»: قسمت اول درست است و قسمت دوم و سوم نادرست است.

۸۲ گزینه ۲ بررسی ناسازگاری موارد:

الف) ناسازگار است، زیرا از نظر هراکلیتوس، دگرگونی قانون زندگی و قانون کائنات است، پس اصل وجود دگرگونی در همه چیز خود قانونی ثابت و همیشگی است که بر جهان حکم فرماست. اگر خود این قانون، یعنی حاکم بودن دگرگونی بر همه چیز، ثابت نباشد، یعنی می توان پذیرفت که گاهی در جهان دگرگونی وجود ندارد و این برخلاف اندیشه هراکلیتوس است.

ج) ناسازگار است، چون هراکلیتوس به وحدت اضداد معتقد بود و این یعنی از این جهت در جهان نحوه ای از وحدت حاکم است.

بررسی سازگاری موارد:

ب) سازگار است، زیرا پارمنیدس که به ثبات جهان معتقد بود، تغییراتی را که حس در عالم مشاهده می کرد، ظاهری و غیرحقیقی می شمرد و هراکلیتوس که به وجود تغییر در سراسر جهان خارج معتقد بود، قاعدتاً دگرگونی را که یافته حس است، معتبر می دانست.

د) سازگار است، دو جمله «تیمی از این لیوان پر است» و «تیمی از این لیوان خالی است» که نشان دهنده دو جنبه متضاد از لیوان نیمه پر هستند، تضادی با یکدیگر ندارند.

بنابراین موارد «الف» و «ج» ناسازگار بوده و گزینه ۲ پاسخ سؤال است.

۸۳ گزینه ۲ از آنجایی که معرفت بر وجود فرع بر امکان شناخت آنهاست، پس فلاسفه که در ریشه فلسفه در مورد وجود بحث می کنند، در مورد امکان و نحوه شناخت انسان ها هم بحث می کنند.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ۱: هر چند این مطلب درست است ولی در آن، دلیل بخش بندی ریشه فلسفه بررسی نشده است.

گزینه ۳: تنوع و تعدد دلیل بخش بندی کردن ریشه فلسفه نیست بلکه تعدد سؤالات فلسفی باعث شده با اینکه معرفت شناسی در حقیقت بخشی از هستی شناسی است، برای این بخش از سؤالات نام دیگری قرار داده اند.

گزینه ۴: دلیل بخش بندی ریشه فلسفه این نیست که شناخت، نوعی وجود است. این عبارت نشان می دهد که بحث از معرفت شناسی ذیل وجود شناسی است.

۸۴ گزینه ۱ بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ۲: نوشته ای از تالس به دست ما نرسیده است، نه اینکه اندیشه هایش نامنظم باشد بلکه او اندیشه های مشخصی درباره چیستی جهان و طبیعت داشت.

گزینه ۳: چون آب می تواند به مواد و حالات مختلفی در طبیعت تبدیل شود تالس آب را عنصر اولیه می دانست.

گزینه ۴: فیثاغورس ریاضیات را به گونه ای خاص با فلسفه و عرفان در هم آمیخت و یک دستگاه فلسفی عمیق بنیان نهاد.

۸۵ گزینه ۱ بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ۲: درست است که مفهوم «شناخت» بدیهی و غیرقابل تعریف است، ولی آشکار بودن تصور یک امر، ربطی به پذیرش مصادیق آن ندارد. ممکن است یک فرد منکر شناخت، بپذیرد معنای شناخت روشن است؛ ولی همین شناختی که مفهومش روشن است، مصداق واقعی ندارد و هیچ وقت برای کسی رخ نمی دهد. مثل اینکه مفهوم «مثلث چهار گوش» روشن است و ابهامی ندارد، ولی محال است وجود داشته باشد. به تعبیر دیگر، اختلاف ما با منکر شناخت در بحث تعریف شناخت نیست بلکه در بحث استدلال بر امکان یا عدم امکان آن است.

گزینه ۳: این فقط یک ادعاست و دلیلی بر علیه منکر شناخت ارائه نکرده است.

گزینه ۴: مصادره به مطلوب است، زیرا غیرقابل قبول و بدون شکاکیت مطلق، همان چیزی است که می خواهیم اثباتش کنیم و منکر شناخت، آن را قبول ندارد و همین مطلب اختلافی، به عنوان دلیل مطرح شده است.

۸۶ گزینه ۳ ج) از نمونه های مشهور اندرزنامه، قابوس نامه است ولی اندرزنامه با تألیف قابوس نامه شروع نشده است.

د) پژوهشگران برای تحقیق درباره ساسانیان با فقدان اندرزنامه روبه رو نیستند.

۸۷ گزینه ۱

الف) در روش تاریخ نگاری تحلیلی مورخ با بررسی موشکافانه تمام اخبار و روایت های مربوط به یک رویداد و نقد آنها، علل، آثار و پیامدهای آن واقعه را تحلیل و تفسیر می کند مانند کتاب تجارب الامم ابوعلی مسکویه و مروج الذهب مسعودی.

ب) یعقوبی، مقدسی، ابن مسکویه، بیهقی و ابن اسفندیار عدم مطابقت یک روایت تاریخی با عقل را دلیل بر بطلان و نادرستی آن می دانستند.

پ) در گذشته مورخانی مانند مسعودی برای بررسی درستی و یا نادرستی برخی از اخبار و گزارش های تاریخی به مسافرت می رفتند و مکان رویدادها را از نزدیک بررسی می کردند.

درسنامه سوال:

تاریخ نگاری تحلیلی:

مورخ در این روش، با بررسی موشکافانه تمام اخبار و روایت های مربوط به یک رویداد و نقد آنها، علل، آثار و پیامدهای آن واقعه را تحلیل و تفسیر می کند. از برجسته ترین آثار که به این شیوه تألیف شده است، می توان به کتاب تجارب الامم ابوعلی مسکویه (متوفی ۴۲۱ ق)، تاریخ بیهقی و مروج الذهب مسعودی اشاره کرد.

۸۸ گزینه ۱ الف) در اینجا صفت جاهلی مترادف با نادانی و فقدان علم و معرفت نیست، بلکه دلالت بر فرهنگ و اخلاق خشن، گستاخ و کینه‌جویی دارد که از خلق و خوی تند و سرکش اعضای آن جامعه سرچشمه می‌گرفت.

ب) در آستانه ظهور اسلام، تعدادی از قبیله‌های عرب به آیین یهودیت و مسیحیت گرویده بودند؛ یهودیان ساکن یثرب و مسیحیان مستقر در نجران از آن جمله‌اند.

ج) برجسته‌ترین دستاورد فرهنگی مردم عرب در دوران جاهلیت، شعر و شاعری بود.

د) وضعیت اقتصادی شبه‌جزیره عربستان به شدت متأثر از موقعیت جغرافیایی و شرایط اقلیمی و طبیعی بود.

۸۹ گزینه ۴ پس از آنکه سران قریش در جلب رضایت ابوطالب برای دست برداشتن از حمایت رسول خدا ناکام ماندند، تصمیم گرفتند بنی‌هاشم را تحت محاصره اجتماعی و اقتصادی قرار دهند. هدف مشرکان مکه این بود که ابوطالب و طایفه او ناگزیر شوند پیامبر را تنها بگذارند.

پس از پایان یافتن تحریم اقتصادی و اجتماعی مسلمانان در سال دهم بعثت، حضرت خدیجه و حضرت ابوطالب، دو حامی بزرگ حضرت محمد (ص) به فاصله کوتاهی از دنیا رفتند.

حضرت محمد (ص) در سال ۱۱ بعثت، شش نفر از مردم یثرب را که برای انجام مراسم حج به مکه آمده بودند، به اسلام دعوت کرد. آنان مسلمان شدند و پس از بازگشت به شهر خود به تبلیغ اسلام پرداختند.

۹۰ گزینه ۴

خلیفه دوم درآمدها را به عنوان عطایا میان مسلمانان توزیع کرد. نحوه توزیع عطایا توسط خلیفه دوم اگرچه در پایه مساوات اسلامی نبود، اما ساده‌زیستی و سخت‌گیری او نسبت به کارگزاران خلافت و بزرگان قریش، از ثروت‌اندوزی و تجمل‌گرایی آنان جلوگیری کرد.

از مهم‌ترین رویدادهای دوران خلیفه دوم (حک ۱۳ - ۲۳ ق). فتوحات مسلمانان در سرزمین‌های مجاور شبه‌جزیره عربستان بود. بنابر گفته کتاب فتح مصر در سال ۲۰ هـ. ق صورت گرفت.

یکی از رویدادهای مهم تاریخ اسلام در دوران خلفای نخستین، لشکرکشی اعراب مسلمان به سرزمین‌های مجاور شبه‌جزیره عربستان بود که در اواخر خلافت ابوبکر آغاز شد و تا پایان خلافت عثمان بدون وقفه ادامه یافت.

۹۱ گزینه ۲

بررسی گزینه‌های نادرست:

الف) امویان در دوران خلافت ابوبکر بن ابی‌قحافه و عمر بن خطاب در فتوحات مشارکت فعال داشتند.

ج) معاویه بدون توجه به نصایح امام حسن (ع) به عراق لشکر کشید و امام حسن به منظور مقابله با او به همراه سپاهی با فرماندهی قیس بن سعد بن عباده انصاری از کوفه خارج شد.

۹۲ گزینه ۴

تقدم و تأخر درست زمانی رویدادها:

د) کشتن ناجوانمردانه ابومسلم خراسانی توسط منصور عباسی (حک ۱۳۶ تا ۱۵۸ ق)

ب) انتقال مرکز خلافت از بغداد به مرو در زمان مأمون (حک ۱۹۸ تا ۲۱۸ ق)

الف) اوج قدرت سیاسی، شکوفایی فرهنگی و رونق اقتصادی در زمان المستنصر فاطمیان (حک ۴۲۷ - ۴۸۷ ق)

ج) پایان دادن مسیحیان به فرمانروایی مسلمانان بر سرزمین اندلس (۸۹۸ ق)

۹۳ گزینه ۴ الف) مطابق برخی روایات، خسرو پرویز از جمله فرمانروایانی بود که توسط حضرت محمد به اسلام دعوت شد، اما دعوت پیامبر را نپذیرفت و به باذان، حاکم ایرانی یمن امر کرد که به حجاز رود و آن حضرت را دستگیر و روانه تیسفون کند. البته برخی از مورخان در درستی این روایت تردید دارند.

ب) با وجود دلاوری و رشادت آریوبرزن، سردار شجاع ایرانی، سپاهیان مقدونی و یونانی به تخت جمشید رسیدند و مشهور است که به دستور اسکندر این شهر به آتش کشیده شد.

۹۴ گزینه ۴ «وجه اشتراک» شورش‌های هر دو دوره، نبود هماهنگی میان شورشیان بود.

سقوط هخامنشیان: نافرمانی‌ها و شورش‌های ایرانیان در برابر اسکندر مقدونی، به دلیل پراکنده بودن و نبود ارتباط و هماهنگی میانشان، به نتیجه مطلوب نرسید.

سقوط ساسانیان: پس از سقوط ساسانیان به دست اعراب، ساکنان برخی شهرها و مناطق ایران مانند همدان، ری، فارس و به خصوص شهر استخر که خاستگاه خاندان ساسانی بود، بارها بر اعراب شوریدند، اما از آنجا که میان این شورش‌ها هماهنگی وجود نداشت، اعراب موفق به سرکوب آنها شدند.

۹۵ گزینه ۱

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه ۲: گاهی یک ناحیه مقیاس جهانی دارد.

گزینه ۳: تعیین مرز دقیق در نواحی انسانی دشوارتر از نواحی طبیعی است.

گزینه ۴: خشکسالی از فعالیت‌های انسانی نیست. البته تصویر هم درباره تغییر مرزهای نواحی نیست.

درسنامه سوال:

تعیین مرزهای دقیق نواحی دشوار است. البته در نواحی انسانی مانند نواحی زبانی و قومی، تعیین مرز نواحی دشوارتر از نواحی طبیعی، مثل نواحی خاک یا زیست‌بوم‌هاست. چرا؟ قلمرو و وسعت نواحی، متفاوت است. گاه یک ناحیه بخشی از یک روستا، یک شهر، یک استان یا یک کشور است و گاه چند کشور و قاره را دربرمی‌گیرد و مقیاس جهانی دارد. مرزهای نواحی قابل تغییرند. در اثر فعالیت‌های انسانی یا عوامل طبیعی ممکن است ویژگی‌های خاص یک ناحیه از بین برود و وسعت آن کم یا زیاد شود؛ برای مثال، مهاجرت روستاییان از یک ناحیه یا وقوع خشکسالی، وسعت یک ناحیه کشاورزی را کاهش می‌دهد یا ممکن است به کلی آن ناحیه را به ناحیه‌ای غیرکشاورزی تبدیل کند. مرزهای سیاسی و اداری معمولاً بر مرزهای نواحی طبیعی و انسانی منطبق نیستند. در پایه‌های قبلی با تقسیمات سیاسی مانند استان، بخش و شهرستان آشنا شدید. همچنین آموختید که کشورها با مرز از یکدیگر جدا می‌شوند. مرزهای سیاسی و اداری بر مبنای انتخاب و تصمیم‌گیری انسان‌ها تعیین می‌شوند. در این مرزبندی، گاهی یک ناحیه آب‌وهوایی، ناحیه زبانی و قومی و نظایر آن بین چند استان یا حتی چند کشور قرار می‌گیرد.

۹۶ گزینه ۱

چون ناحیه استوایی باید کم‌فشار باشد گزینه‌های (۲) و (۴) رد می‌شوند. مشخصات گزینه (۱) مربوط به منطقه حاره است و گزینه (۳) مربوط به منطقه معتدله حوالی عرض جغرافیایی ۶۰ درجه است.

درسنامه سوال:

۱- در ناحیه استوایی (حاره‌ای) از استوا تا مدارات 23° و 27° شمالی و جنوبی، هوای گرم به سمت بالا صعود می‌کند و با بالا رفتن سرد می‌شود و رطوبت خود را به صورت باران فرو می‌ریزد. در مناطق استوایی، هر روز عصر باران‌های تند و رعد و برق مشاهده می‌شود.
۲- هوای سرد شده در نواحی فوقانی استوا به سمت عرض‌های بالاتر حرکت می‌کند و تحت تأثیر نیروی کوریولیس دچار انحراف می‌شود. در منطقه جنب حاره (اطراف مدار رأس‌السرطان و رأس‌الجذی) تا مرز منطقه معتدله یعنی $33^{\circ} - 66^{\circ}$ شمالی و جنوبی) سرد و سنگین می‌شود و فرو می‌نشیند و مراکز فشار زیاد جنب استوایی را به وجود می‌آورد.
۳- در ناحیه معتدله حوالی عرض جغرافیایی ۶۰ درجه، دوباره بر اثر صعود هوا منطقه فشار کم ایجاد می‌شود. البته این صعود تحت تأثیر توده هوایی است که از سمت قطب به طرف آن حرکت می‌کند و هوای نسبتاً گرم‌تر را به سمت بالا می‌راند. هر چند در این منطقه به دلیل وسعت خشکی‌ها در نیمکره شمالی و وسعت آب‌ها در نیمکره جنوبی تغییراتی در فشار مناطق بروز می‌کند.
این جابه‌جایی توده‌های هوا بین کمربندهای فشار، موجب وزش بادهای مختلف در سطح کره زمین و تغییرات آب و هوایی می‌شود.

۹۷ گزینه ۲ تلماسه در طی یک سال ۱۰ تا ۲۰ متر حرکت می‌کنند (رد گزینه ۴). ابتدا به سمت بالا رانده می‌شوند (رد گزینه‌های ۱ و ۳) و پس از رسیدن به قله، در دامنه پشتهی فرود می‌آیند و همان‌جا انباشته می‌شوند.

۹۸ گزینه ۱ سواحل صخره‌ای طی سالیان دراز ممکن است بر اثر فرسایش (یعنی حفر، انتقال و رسوب‌گذاری) به سواحل پست تبدیل شوند. از طرفی، اشکال فرسایش کاوشی (ناشی از حفر مواد) در سواحل صخره‌ای دریا شامل ستون‌های سنگی دریایی، غارها و طاق‌های دریایی است.

۹۹ گزینه ۲ نوع ناهمواری‌ها و ارتفاعات در پراکندگی پوشش گیاهی و زندگی جانوری نواحی تأثیر می‌گذارد. هر چه ارتفاع افزایش می‌یابد، تعداد گونه‌ها، قد یا بلندی گیاهان، انبوهی و درجه رشد گیاهان و همچنین فصل رویش آنها کمتر و کوتاه‌تر می‌شود. گیاهان موجودات زنده تولیدکننده‌ای هستند که با عمل نورساخت (فتوسنتز) ترکیبات آلی تولید و اکسیژن آزاد می‌کنند. هر چه سرعت رشد پوشش گیاهی در یک ناحیه بیشتر باشد، میزان تولید ماده آلی در آنجا بیشتر است.

۱۰۰ گزینه ۱ متن سوال درباره یکی از مثال‌های پدیده پخش فرهنگی می‌باشد. گاهی دو ناحیه فرهنگی به هم خیلی نزدیک‌اند و پدیده فرهنگی در اثر تماس مستقیم مردم، از ناحیه‌ای به ناحیه دیگر منتقل می‌شود. نواحی انسانی شامل نواحی جمعیتی، فرهنگی، اقتصادی و ... در بستر نواحی طبیعی شکل می‌گیرند و به وجود می‌آیند. مرزهای نواحی انسانی قابل تغییر هستند و معمولاً این مرزها با مرزهای سیاسی و اداری منطبق نیستند.
بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: با متن سؤال مطابقت ندارد - معمولاً هرچه از کانون یک ناحیه جغرافیایی دور می‌شویم و به طرف مرزهای آن حرکت می‌کنیم، به تدریج از عوامل همگونی آن ناحیه کاسته می‌شود و سرانجام این عوامل ناپدید می‌گردد.

گزینه «۳»: با متن سؤال مطابقت ندارد - هر ناحیه جغرافیایی دارای کانون یا مرکزی است که بیشترین عوامل وحدت و همگونی در آن وجود دارند.

گزینه «۴»: در نواحی انسانی مانند نواحی زبانی و قومی و فرهنگی، تعیین مرزهای دقیق دشوارتر از نواحی طبیعی است.